

**Remissyttrande**

Datum 2016-06-07

Diarienummer RS 1181-2016

**Kulturdepartementet**

103 33 Stockholm

Regeringskansliet per e-post:

[ku.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:ku.remissvar@regeringskansliet.se)**Yttrande: "EU på hemmaplan" (SOU 2016:10)**

Västra Götalandsregionen välkomnar regeringens initiativ att tillsätta en utredning med direktivet att utreda möjligheterna att främja insyn, delaktighet och inflytande för individer och aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU.

**Sammanfattning**

Västra Götalandsregionen arbetar aktivt med att säkra regionens delaktighet och inflytande i lagstiftningsprocessen, både på nationell och EU-nivå, och ställer sig därför i huvudsak positiv till utredningens förslag.

- Regeringen bör tillgängliggöra ändamålsenlig information om sitt EU-arbete. Ett aktivt deltagande i lagstiftningsprocessen förutsätter att vi i ett tidigt skede har tillgång till förhandsinformation och kan identifiera lagförslag. Med denna information kan vi och andra aktörer i Sverige stärka vårt påverkansarbete och tillsammans skapa förutsättningar för att Sverige får en mer aktiv och synlig roll i Europasamarbetet.
- Regioner bör få möjlighet att komma med inspel till regeringskansliets arbetsgrupp för riktlinjer, genomförande och uppföljning av de föreslagna förändringarna av regeringens EU-arbete. Vi är en del av det svenska flernivåsystemet och innehar därför en särskild roll i EU:s lagstiftningsprocess.
- Utredningen nämner "lokala och regionala aktörer" som viktiga aktörer att inkludera i regeringens nya EU-arbete. Definitionen bör specificeras så att det tydligt framgår att det är kommuner, landsting och regioner man menar. Vi ansvarar för implementeringen av de lagförslag som initieras på nationell och EU-nivå, och har genom vår närhet både expertkunskap och förståelse för vilka utmaningar och möjligheter som råder.

**Höj kunskapen**

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till förslaget om att Sieps ska ges i uppdrag att under de kommande tre åren genomföra utbildning för förtroendevalda och tjänstepersoner på lokal och regional nivå. Utredningen visar att det råder en omfattande kunskapsbrist i samhället, särskilt allvarligt är det hos förtroendevalda och tjänstepersoner på lokal och regional nivå.

Västra Götalandsregionen betonar vikten av att åtgärder tas för att säkerställa att majoriteten av förtroendevalda och tjänstepersoner på lokal och regional nivå tar del av den föreslagna utbildningsinsatsen. En sådan åtgärd är att utbildningsinsatsen är kostnadsfri och inte behöver tas av eget kapital på lokal och regional nivå. En likvärdig utbildning ökar förutsättningarna för att kunskapsnivån blir högre i hela Sverige, och inte endast i resursstarka områden.

Västra Götalandsregionen betonar vikten av kontinuitet. Förtroendevalda och tjänstepersoner behöver kontinuerliga kunskapshöjande insatser för att upprätthålla en god kunskapsnivå. Kontinuerliga insatser minskar även risken för kunskapsglapp när förtroendevalda och tjänstepersoner byts ut.

Slutligen anser Västra Götalandsregionen att ett uppföljningssystem som mäter effekten av utbildningsinsatsen bör upprättas för att säkerställa att insatsen ger önskat resultat. På så sätt går det att se ifall ytterligare insatser behövs.

### **Västra Götalandsregionens egna kompetenshöjande insatser**

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till utredningens rekommendation att kommuner, landsting och regioner ska verka för att förtroendevalda och tjänstepersoner har hög EU-kompetens. Egna insatser tillsammans med Sieps utbildningsinsats stärker chanserna för att kunskapsnivån om EU höjs.

Idag arbetar Västra Götalandsregionen med informations- och kompetenshöjning inom EU-frågor på flera sätt:

- Västra Götalandsregionen erbjuder sina medarbetare möjlighet till tidsbegränsad utstationering på vårt regionkontor i Bryssel. Syftet är att höja kunskapen och förståelsen om Europasamarbetet och EU:s beslutsprocess. Detta bidrar till att EU blir en mer integrerad del av våra medarbetares arbete och således en naturlig del av vår verksamhet.
- Västra Götalandsregionen värdesätter en god kommunikation med invånare och aktörer i Västra Götaland. På vår EU-webb rapporterar vi kontinuerligt om aktuella EU-frågor och publicerar rapporter från seminarier och möten i Bryssel. EU-webben är särskilt framtagen i syfte att samla information om vårt arbete på EU-nivå och på ett tydligt sätt synliggöra hur vi arbetar med EU-frågor, både i Bryssel och i Västra Götaland.
- Under 2016 har Västra Götalandsregionen initierat en serie seminarier under namnet ”Samtal Europa” där syftet är att höja kunskapen om Europasamarbetet både bland våra medarbetare och andra aktörer i Västra Götaland, så som tjänstepersoner i våra kommuner. Seminarierna syftar även till att visa dels hur Västra Götalandsregionen arbetar för att öka vår delaktighet och vårt inflytande i EU:s beslutsprocess, och dels hur EU påverkar Västra Götalandsregionen och Västra Götaland.
- Västra Götalandsregionens regionutvecklingsnämnd finansierar fyra Europa Direkt informationskontor vars syfte är att bistå med EU-

information till allmänheten. Dessa fyra kontor finns lokaliserade i Göteborgsregionen, Skaraborg, Sjuhärad och Fyrbodalen.

- I samarbete med Europa Direkt informationskontor i Västra Götaland och Olle Ludvigsson (S), europaparlamentet, anordnar Västra Götalandsregionen årligen en tävling för gymnasieelever, ”Uppdrag: Ungdomarnas Europa”. Denna syftar till att öka EU-kunskapen bland gymnasieelever i Västra Götaland och vinnarklassen får en resa till Bryssel för att träffa EU:s institutioner och makthavare.
- Årligen anordnar Västra Götalandsregionen den s.k. Västsvenska EU-konferensen tillsammans med Region Halland och Region Värmland. Här samlas förtroendevalda och tjänstepersoner på lokal och regional nivå där de får ta del av aktuell EU-information inom både policy och finansiering. Syftet är att belysa lokal och regional nivåns roll i Europasamarbetet.

## **Förbättra informationstillgången**

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till förslagen att skapa en EU-portal med information om regeringens EU-politik och alla viktigare pågående processer inom EU-politiken, inklusive lagstiftningsarbetet.

Som ovan nämnt arbetar Västra Götalandsregionen aktivt med att öka både delaktighet och inflytande i lagstiftningsprocessen. Vårt arbete förutsätter att vi i ett tidigt skede kan identifiera lagförslag och påtänkta satsningar som kan komma att ha inverkan på Västra Götalandsregionen och Västra Götaland. Om regeringen säkerställer att ändamålsenlig information finns tillgänglig kan Västra Götalandsregionen, och även andra aktörer i Sverige, bli starkare i påverkansarbetet och tillsammans skapa förutsättningar för att Sverige får en mer aktiv och synlig roll i Europasamarbetet.

Den information som bör finnas tillgänglig är information om aktuella lagförslag och sakfrågor, regeringens och andra berörda aktörers ståndpunkter samt själva händelseutvecklingen inför och under förhandlingsprocessen. Detta tydliggör hur Sveriges flernivåsystem påverkar EU:s beslutsprocess, och vice versa.

## **Ursprungsmärka beslutshandlingar**

Västra Götalandsregionen anser att regeringen bör ge som rekommendation till kommuner, landsting och regioner att i sina beslutshandlingar ursprungsmärka de lagförslag som har koppling till EU:s lagstiftningsprocess. Detta för att synliggöra och därmed öka kunskapen och förståelsen för EU:s påverkan på och koppling till den lokala och regionala nivån.

## **Främja insyn och delaktighet**

Västra Götalandsregionen ställer sig positiv till förslagen att främja insyn och delaktighet och betonar vikten av formella och konsekventa vägar för att påverka EU:s lagstiftningsprocess.

Västra Götalandsregionen arbetar aktivt med att säkra regionens delaktighet och inflytande i lagstiftningsprocessen, både på nationell och EU-nivå. Detta arbete har intensifierats genom vår externa påverkansagenda<sup>1</sup> där vi har kraftsamlat kring de högst prioriterade frågorna som kan ha verkan på Västra Götalandsregionens och Västra Götalands framtida utveckling. Syftet är att påverka i viktiga frågor på nationell och EU-nivå.

Påverkansagendan revideras efter behov och de frågor som vi driver förs upp på den externa påverkansagendan efter förslag från bl.a. samrådet för externa relationer<sup>2</sup>, våra nämnder och styrelser och i samarbetsberedningen med Västra Götalands kommuner (beredningen för hållbar utveckling). Arbetet förutsätter att vi i ett tidigt skede kan identifiera lagförslag. Ju tidigare vi inkluderas i lagstiftningsprocessen, desto större möjlighet att vi kan formulera och synliggöra våra intressen.

### **EU-beredningsgrupper**

Västra Götalandsregionen är positiv till förslaget om att inrätta EU-beredningsgrupper eftersom det säkerställer en formell och konsekvent väg för påverkan av EU:s lagstiftningsprocess för lokal och regional nivå. En delaktig lokal och regional nivå som är med tidigt möjliggör att beslut formuleras utifrån ett underlag som speglar verkligheten. Detta möjliggör även för en process som är demokratisk, politisk förankrad i hela det svenska flernivåsystemet och som i sin tur ger goda förutsättningar för en implementering som ger effekt där det räknas.

Kommuner, landsting och regioner är en del av det svenska flernivåsystemet och innehar därför en särskild roll i EU:s lagstiftningsprocess. Lokal och regional nivå ansvarar inte bara för implementeringen av de lagförslag som initieras på nationell och EU-nivå, utan innehar genom sin närhet både expertkunskap och förståelse för vilka utmaningar och möjligheter som råder. Det är därför nödvändigt att kommuner, landsting och regioner bjuds in av regeringen till dialog och samråd tidigt i lagstiftningsprocessen.

För att EU-beredningsgrupperna ska uppfylla sitt syfte är det av yttersta vikt att kommuner, landsting och regioner bjuds in. I utredningen nämns lokal och regional nivå som relevanta aktörer. Västra Götalandsregionen betonar vikten av ett förtydligande av definitionen ”lokala och regionala aktörer”, där det tydligt framgår att man menar kommuner, landsting och regioner.

En viktig aspekt som utredningen inte lyfter är samarbetet mellan Sveriges ständiga representation till EU och de svenska aktörer som finns representerade i Bryssel. I Bryssel finns alla kommuner, landsting, regioner och andra relevanta aktörer representerade. Regeringen bör dra fördel av den närvaro som finns i Bryssel. Ett bra exempel på detta är när sakområdesansvariga råd vid

---

<sup>1</sup> [Extern påverkansagenda för Västra Götalandsregionen \(kortversion\)](#)

<sup>2</sup> Samrådet för externa relationer är ett politiskt beredningsorgan under regionstyrelsen som samordnar och förbereder övergripande strategier, prioriteringar och positioner i Västra Götalandsregionens arbete på nationell, europeisk och internationell nivå.

representationen haft avstämning med relevanta aktörer, så som Västra Götalandsregionens regionkontor i Bryssel, inför Coreper.

Vidare anser Västra Götalandsregionen att beredningsgrupperna och de frågor som hanteras där bör redovisas offentligt i lämpligt forum, exempelvis via ansvarigt departements hemsida. Då kan även aktörer som inte fått en formell inbjudan om att delta i en beredningsgrupp hålla sig uppdaterade om vad som är på gång i EU i ett tidigt skede, och vilka ställningstaganden som lyfts i beredningsgruppen.

### **E-samråd**

Västra Götalandsregionen är positiv till utredningens förslag om att samla in inspel från aktörer via E-samråd. Detta är både ett effektivt och tillgängligt sätt för aktörer att yttra sig, särskilt när det råder tidspress.

Det är viktigt att regeringskansliet säkerställer att E-samråden når ut till relevanta aktörer i tid. Ett bra tillvägagångssätt är Europeiska kommissionens hemsida<sup>3</sup> som meddelar aktörer via mail när relevanta E-samråd lanseras. För att undvika spam kan regeringskansliet, likt Europeiska kommissionen, låta aktörer välja att endast bli informerad om E-samråd som berör de sakområden som är intressanta för dem.

### **EU-promemorior och faktapromemorior**

Västra Götalandsregionen är positiv till utredningens förslag om att regeringskansliet ska utarbeta promemorior i samband med viktigare förslag till EU-lagstiftning. Detta är ett bra och tydligt sätt att se till att den information som framkommer under EU-beredningsgrupparbetet och E-samråden tas om hand och synliggörs. Detsamma gäller utredningens förslag om att regeringens faktapromemorior med bedömningar av EU-lagstiftningsförslag ska sändas till riksdagen för information.

### **Formalisera förändrat arbetssätt med EU-relaterade frågor**

Ett av utredningens viktigaste förslag är att regeringens förändrade arbetssätt med EU-relaterade frågor bör framgå av förordningen med instruktion för regeringskansliet och preciseras i interna riktlinjer. Det svenska utrednings- och remissväsendet skiljer sig åt beroende på om lagförslag initieras på nationell nivå eller EU-nivå. För att säkerställa att denna skillnad försvinner är det viktigt att regeringens förändrade arbetssätt med EU-relaterade frågor formaliseras i instruktioner och riktlinjer.

Västra Götalandsregionen betonar därför särskilt vikten av att detta förslag genomförs eftersom det utgör grunden till att de föreslagna förändringarna implementeras i praktiken.

### **Arbetsgrupp för riktlinjer, genomförande och uppföljning**

Västra Götalandsregionen anser att utredningens förslag om att en arbetsgrupp bör tillsättas i regeringskansliet för att utforma riktlinjer och säkerställa genomförande

---

<sup>3</sup> [http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm)

och uppföljning av föreslagna förändringar i regeringens arbete är bra och viktig, men bör kompletteras. Det är av yttersta vikt att det blir tydligt vilka aktörer som förväntas ingå i denna arbetsgrupp, och att det inte enbart är representanter från regeringskansliet utan även från kommuner, landsting och regioner. Det är nödvändigt att det blir en dialog kring hur lokal, regional och statlig nivå tillsammans kan arbeta för att öka delaktigheten och inflytandet i EU:s beslutsprocess. På så sätt ökar förutsättningarna för att de föreslagna förändringarna genomförs på ett bra och effektivt sätt i praktiken där hela flernivåsystemet inkluderas.

#### **Förtydligande av myndigheters samråds- och informationsansvar**

Regeringen bör förtydliga myndigheternas samråds- och informationsansvar vad gäller deras EU-arbete. Utredningen visar nämligen att det inte enbart är regeringen som har ett särskilt ansvar att bjuda in till samråd och dialog, utan även myndigheter har fått en allt större roll i EU:s lagstiftningsprocess.

Regionstyrelsen  
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson  
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin  
Regiondirektör